

Huovinen Jussi

Radiosketsin rakentaminen mainosradioon

Case: Jussi Kepuli -radiosketsi

Opinnäytetyö

Syksy 2015

SeAMK Liiketoiminnan ja kulttuurin yksikkö

Kulttuurituotannon koulutusohjelma

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Liiketoiminta ja kulttuuri

Tutkinto-ohjelma: Kulttuurituotanto

Suuntautumisvaihtoehto: Mediatuotannon suuntautumisvaihtoehto

Tekijä: Jussi Huovinen

Työn nimi: Radiosketsin rakentaminen mainosradioon: Case: Jussi Kepuli – radiosketsi

Ohjaajat: Saarela Jukka, Savola Esa

Vuosi: 2015

Sivumäärä: 41

Liitteiden lukumäärä: -

Radiosketsin rakentaminen on monimuotoinen projekti, jossa tärkeää on kuuntelijan huomioon ottaminen. Varsinkin mainosradiossa seurataan tarkasti kuulijoiden ikää ja sukupuolta. Radiossa pätevät oikeastaan samat draamanlait kuin missä tahansa tuotannossa, mutta huomio tulee kiinnittää myös siihen, että kuvaa ei ole.

Rakensin mainosradio NRJ:lle jatkuvan radiosketsin Vancouverin olympialaisista vuonna 2010. Sketsejä on 12 kappaletta, ja ne kertovat olympiareportteri Jussi Kepulin edesottamuksista Vancouverissa. Ideana on yksinkertaisesti se, että Radio NRJ on lähettänyt harjoittelija Jussi Kepulin Vancouverin olympialaisiin raportoimaan olympiatapahtumista. Raportti kuultiin joka aamu, NRJ:n aamupoikien ohjelmassa klo 6–10. Raportin tarkoituksena oli olla hauska 25–30-vuotiaiden mielestä, ja sen piti ottaa huomioon myös naiset, sillä Radio NRJ:n kuulijakunnassa on suuri osa naisia. Sketsin hauskuutta lähdettiin rakentamaan hahmon tyhmyyden ja epäonnistumisten kautta. Sketsien tarkoitus oli antaa kuulijoille erilainen näkökulma olympialaisista ja saada kuulijat hymyilemään.

Thesis abstract

Faculty: School of Business and Culture

Degree programme: Cultural Management

Specialisation: Media Management

Author: Huovinen, Jussi

Title of thesis: Making a radio sketch for a commercial radio: Case Jussi Kepuli

Supervisors: Saarela Jukka, Savola Esa

Year: 2015

Number of pages:

Number of appendices:

Creating a radio sketch is a multiform project, in which it is important to take the audience into account. Especially commercial radio channels monitor closely their audience's age and sex. In fact, the same laws of drama that apply to any other production also apply to radio. There is only one difference in radio compared to other channels: there are no pictures.

I created a continuous series of radio sketches for radio channel NRJ. The theme of the sketches was the Vancouver Olympics 2010. The series tells about the adventures of a reporter, Jussi Kepuli. This series includes twelve single stories. The basic idea was that Radio NRJ sent their trainee, Jussi Kepuli, to Vancouver and asked him to report what happened at the Olympics. The series was presented every day in NRJ's morning show between 6 am to 10 am. The purpose of the sketch was to amuse 25–30-year-old listeners and women, too. Most of NRJ's audience consists of women. The content of the stories focused on the protagonist's stupidity and failures. The main purpose of the sketch was to present a different viewpoint of the Olympics and make the listeners smile.

radio sketch, scriptwriting, production, audio production

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä	1
Thesis abstract	2
SISÄLTÖ	2
Kuva-, kuvio- ja taulukkoluettelo.....	5
Käytetyt termit ja lyhenteet.....	6
1 JOHDANTO	7
2 RADIOILMAISUN ERITYISPIIRTEET	8
3 KÄSIKIRJOITTAMINEN.....	9
3.1 Lähtökohdat	9
3.2 Draaman kaari	9
3.3 Sketsin pituus.....	10
3.4 Sketsin kirjoittamisen erityispiirteet.....	11
3.4.1 Minä-korostus	12
3.4.2 Ylistyssanat.....	12
3.4.3 Puhekieli	13
3.4.4 Alatyylin käyttö.....	14
3.4.5 Ympäristö.....	15
3.4.6 Ajankohtaisuus	15
3.4.7 Ajankäyttö	16
3.4.8 Palaute.....	18
4 HENKILÖHAHMON LUOMINEN	20
4.1 Lähtökohdat	20
4.2 Kuuntelijoiden huomioiminen	20
4.3 Hahmon status.....	22
4.4 Hahmon ääni.....	23
4.5 Hahmon luonne.....	24
4.6 Vuorovaikutus	25
5 ÄÄNISUUNNITTELU	26
5.1 Lähtökohdat	26
5.2 Äänenkäyttö ja muokkaaminen.....	26

5.3 Taustääänet.....	28
6 TUOTANTO	30
6.1 Lähtökohdat	30
6.2 Äänitys	30
6.3 Raakaleikkaaminen.....	31
6.4 Tehosteet.....	33
6.5 Nauhoitus.....	34
7 SKETSITUOTANNON HAASTEET	36
7.1 Aikatauluhaasteet	36
7.2 Käsikirjoittamisen haasteet	36
7.3 Kohderyhmä.....	37
7.4 Äänimaailma	37
8 LOPPUSANAT	38
LÄHTEET	40

Kuva-, kuvio- ja taulukkoluettelo

Kuvio 1. Sketsin draaman kaari	10
--------------------------------------	----

Käytetyt termit ja lyhenteet

- Dalet 5.1.** Radion äänituotanto-ohjelma.
- Wave lab:** Äänileikkausohjelma. Saksalaisen Steinberg-yhtiön kehittämä äänieditori. Ohjelma on monikäyttöinen ja se mahdollistaa monimuotoisen äänenkäsittelyn. (Äänipää, WaveLab-äänieditori, 2002.)
- Spiikkaus:** Oman puheen nauhoittaminen Wave labille. Spiikkauksen laatu riippuu siitä, miten henkilö käyttää äänentuottamiseen tarvittavia elimiä. Spiikkauksessa hyvä ääni ei ole riittävä, vaan puhujan tulee osata myös käyttää sitä. Eläytyminen ja artikulointi ovat opittavissa olevia asioita. (Spiikki.com, spiikkaus)
- Sketsi:** Huumoripitoinen tuotanto, tässä tapauksessa äänite. Sketseissä käytetään huumorin eri muotoja, riippuen halutusta lopputuloksesta. Muotoja ovat mm. ironia, parodia ja satiiri. (Peda.net, 2014.)

1 JOHDANTO

Tämän lopputyön tarkoituksena oli rakentaa toimiva audiotuotanto radio NRJ:lle Vancouverin olympialaisista. Audiotuotanto sisältää 12 olympiaraporttia, jotka on julkaistu radio NRJ:n aamuohjelmassa Vancouverin olympialaisten aikana. Radio NRJ:n tavoitekuuntelijat ovat nuoria, noin 25–30-vuotiaita ja näiden sketsien oli tarkoitus saada heidät hymyilemään. Raporttien oli myös tarkoitus tukea NRJ:n aamuohjelmaa, joka perustuu huumoriin ja elämänmakuisiin tarinoihin. NRJ:n aamuohjelma on kuulijan ystävä aamuissa. Aamuohjelman juontavat Renne Korppila ja Anssi Honkanen, ohjelman tuottaja ja äitihahmo Annika Takaniemi sekä uutistoimittaja Elina Otsala. Vancouverin talviolympialaiset järjestettiin 12.–28.2.2010, olympiareportteri Jussi Kepulin suunnittelu ja ideointi aloitettiin tammikuussa samana vuonna.

Lopputyön kirjallisessa osuudessa esitellään tapaus Kepulin tuotantovaiheet sekä niiden haasteet ja onnistumiset. Lopputyön lukija pääsee seuraamaan läheltä, kuinka NRJ:n tärkeimmälle ohjelmapaikalle eli aamuohjelmaan rakennetaan sketsi ideasta valmiiseen tuotteeseen. Tämän opinnäytteen tekijä oli mukana Jussi Kepulin suunnittelijana, äänenä ja käsikirjoittajana.

2 RADIOILMAISUN ERITYISPIIRTEET

Radioilmaisu poikkeaa televisio- ja elokuvatuotannoista siten, että siinä vastaanottajan mielikuvituksen käyttöön jätetään enemmän tilaa, kun käytettävissä on kuulo- ja näköaistin sijasta vain kuuloaisti. Pelkkä äänen käyttäminen mahdollistaa sen, että radio toimii erinomaisesti mielikuvien ja tunnelmien virittäjänä. Monille radion asiakkaille, kuuntelijoille, radio on arkinen kumppani, joka luo turvallisen rutiinin päivien kulkuun. (Freeyourmind, 2005.) Radio on myös median kanavista humoristisin, jonka pääsin myös itse kokemaan sketsisarjaa tehdessäni.

Radio-ohjelmat on jaettu kolmeen eri sektoriin. Niitä ovat pisteohjelmat, palveluradio-ohjelmat sekä musiikkiformaattiohjelmisto (Freeyourmind, 2005). Tekemäni sketsi kuului niin sanottuun pisteohjelmien luokkaan. Pisteohjelmia ovat sellaiset ohjelmat, joilla on aikataulutettu paikka radion ohjelmistossa.

Radio-ohjelmien ainoa ulottuvuus on aika. Tämä on rajoitus, mutta myöskin mahdollisuus, sillä se mahdollistaa kuuntelemisen vain ajanvietteenä, mutta myös keskittyneesti, ohjelmaan paneutuen. Mediantuottamisvälineistä radio on ainoa, jonka ulottuvuus on rajattu aikaan (Freeyourmind, 2005).

3 KÄSIKIRJOITTAMINEN

3.1 Lähtökohdat

Käsikirjoittamisessa on kyse siitä, että ohjelman sisältö rakennetaan katsojaa puhuttelevaan muotoon. Vaikka radiossa esitettävä sketsi on lyhyt, vaatii se runsaasti pohjatyötä ja valmistelua ennen lopullista julkaisuaan. Käsikirjoittaminen on prosessityötä, johon pätevät julkaisukanavasta riippumatta samat lainalaisuudet. Hyvät journalistiset valmiudet ovat avuksi niin uutisten kuin sketsienkin käsikirjoittamisessa. Hyvä käsikirjoittaja löytää näkemystä ja persoonallisia tapoja esittää tuttuja asioita. Tiedonhakutaidot ja jäsentelykyky ovat olennaisessa roolissa käsikirjoituksen rakentamisessa.

Käsikirjoittamisen tekeminen on kolmivaiheinen prosessi. Ensimmäinen vaihe on idea tai visio, joka hahmotellaan käsikirjoitukseksi. Se koostuu usein pienistä palasista, joita nivotaan yhteen. Palasista koostetaan synopsis. Kuvallisessa ilmaisussa koostetaan usein myös kuvakäsikirjoitus, mutta radiotyössä sitä ei tehdä. Lopullinen, valmis tuote hioutuu keskustelun ja palautteen kautta lopulliseen muotoonsa, jonka jälkeen alkaa tuotannollinen työ.

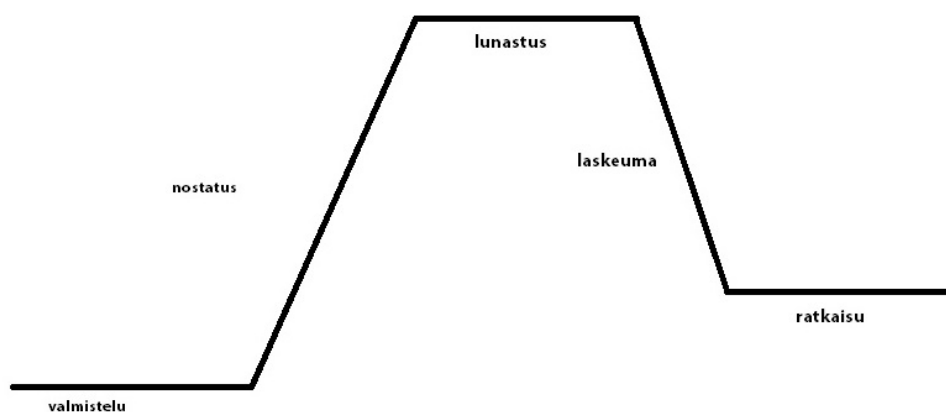
Vaiheittainen työtapa mahdollistaa ajatustyötä ja ideoiden testaamista. Eri vaiheissa voidaan kokeilla erilaisia asioita ja korjata virheitä. Materiaalia on helppo lisätä, ja lopputuloksena on tuotantovalmis käsikirjoitus, joka vie kuulijalle halutun sanoman (Aaltonen, 1993.)

3.2 Draaman kaari

Yleisin käsikirjoittamisen tapa on noudattaa tuttua rakennetta, jossa on alku, keskikohta ja loppu. Tarinan alku johdattelee, keskikohdassa tutustutaan henkilöihin ja päämääriin syvemmin. Tässä vaiheessa tilanteet usein myös kärjistyvät johonkin suuntaan. Loppuvaiheessa asiat ratkeavat. Mikäli asiat eivät ratkea, on kyseessä ns. avoin lopetus.

Usein tarinat etenevät kronologisesti, mutta muunlaisia ratkaisutapoja on käytetty. Takaumassa on yksi vaihtoehto. Se tarkoittaa, että palataan menneisiin tapahtumiin, kuten muistikuviin tai historiallisiin hetkiin. (Kansallinen audiovisuaalinen instituutti).

Kuviossa 1 avaan sketsien kaarta. Käytännössä kaikki huumoripitoiset teokset noudattavat tätä kaavaa. Ne noudattavat kolmea vaihetta, joita ovat valmistelu, nostatus ja lunastus. Valmisteluvaihe herättää kuulijan mielenkiinnon. Nostatusvaihe kiihdyttää vauhtia antaen samalla lisätietoa. Lunastus lopulta purkaa tapahtuneen ja antaa tarinalle lopun. (Azam. 2009.)

Kuvio 1. Sketsin draaman kaari

3.3 Sketsin pituus

Käsikirjoitusta lähdettiin valmistelemaan kokeilemalla. Minä kirjoitin ja aamuohjelman juontaja Anssi Honkanen ja tuottaja Annika Takaniemi lukivat käsikirjoitukseni. Tarkoituksena oli kirjoittaa ensimmäinen osa Vancouverin olympiaraporteista ja katsoa millaiseksi se muotoutuu.

Radiossa sketsin pituus on erittäin tärkeä, sillä ihminen jaksaa kuunnella tarkkaavaisesti vain määrätyn ajan. NRJ:n ohjelmajohtaja Jani Jääskeläisen mukaan sketsien pituudet radiossa vaihtelevat 30 sekunnista kahteen minuuttiin. Totta kai aika riippuu myös sketsin viihdyttävyydestä. Aristoteles (Aristoteles, 1998, 28.)

mainitsee runousopissaan, että pituus on sopiva silloin, kun se sallii todennäköisyyden tai välttämättömyyden sitoman tapahtumaketjun, jonka kuluessa siirtyminen onnettomuudesta onneen tai onnesta onnettomuuteen tapahtuu. Tämä tarkoittaa, että draaman kaaren on toteuduttava, ja sama pätee myös radiosketsin teos-
sa.

Jääskeläisen mukaan radiosketsit ovat usein liian pitkiä, ja tähän asiaan minäkin törmäsin. Ajattelin aluksi, että sketsini kantaisi helposti neljä minuuttia, mutta radioammattilaiset Anssi Honkanen ja Annika Takaniemi olivat täysin eri mieltä. Ensimmäinen käsikirjoitukseni oli aivan liian pitkä. Kun tein sketsin valmiiksi, kesto oli noin neljä ja puoli minuuttia, mikä on aivan liian pitkä kuulijalle. Tässä vaiheessa oli mietittävä, miten sketsiä pystyisi lyhentämään.

Sketsin pituutta hioessa törmäsin jälleen prosessimaiseen työtapaan. Kerta kerralta käsikirjoituksesta karsiutui asioita pois. Huomasin myös, että aiemmin välttämättöminä pitämänäni asiat eivät välttämättä niitä olleetkaan. Mielestäni yksi käsikirjoittajan olennaisimmista taidoista on myös päästää irti omasta lempilapsestaan tuotannon sisällä, eli osata luopua niistä asioista, jotka omasta mielestä ovat hyviä, mutta eivät kannata kokonaisuutta maaliin asti.

3.4 Sketsin kirjoittamisen erityispiirteet

Huumorin kanssa työskenneltäessä tulee kiinnittää huomiota muutamiin seikkoihin, joiden käyttämisestä erittelen alakappaleissa. Huumorin ja komiikan eroja on etsitty pitkään, eikä yksiselitteistä vastausta asialle ole olemassa. Huumori itsessään ei ole suora viestinnän väylä, vaan se vaatii aina erikseen ymmärtämistä. Tässä tärkeänä on ymmärtää se, että sillä mitä sanotaan ja sillä mitä tarkoitetaan, on ero (Järvelä ym.).

3.4.1 Minä-korostus

Sketseissä ja yleensä radiossa yksikön ensimmäisen persoonamuodon eli minämuodon käyttö ja itsensä korostaminen luovat helposti kompastuskiven harjaantumattomalle käsikirjoittajalle ja minäkin törmäsin tähän ongelmaan. Ensimmäisessä käsikirjoituksessa kerroin, kuka on Jussi Kepuli, mistä hän on tullut ja miksi. Tähän kului aikaa noin kaksi minuuttia, mikä sai kuulijan kyllästymään hahmoon jo ennen kuin sketsi oli oikeastaan edes alkanut.

Tuottaja Takaniemi huomasi ongelman. Hän muistutti minulle, ettei sketsin tarkoitus ollut kertoa Jussi Kepulista vaan olympialaisista hausalla tavalla. Kuuntelijat pystyisivät varmasti tutustumaan Jussi Kepulin hahmoon seuratessaan olympiaraaportteja. Käsikirjoituksessa oli kuitenkin oikea suunta, ja sekä Annika Takaniemi että Anssi Honkanen pitivät ajatuksesta, että matkustetaan Vancouveriin.

3.4.2 Ylistyssanat

Olin kirjoittanut käsikirjoituksen alkuun paljon ylistyssanoja. Ylistyssanoilla oli tarkoitus hakea ylitsevuotavaa Suomi-henkeä, jota usein esiintyy myös oikeissa urheiluraporteissa. Kun Anssi Kukkonen oli Pietarinkadun Oilers go go:n haastattelussa, tuotiin myös esiin sama asia. Haastattelijoiden mielestä kukaan ei ole pystynyt lataamaan selostukseen yhtä paljon tunnetta kuin Kukkonen. He muistivat tilanteen, jossa Kukkonen oli seissyt selostuspöydän päällä viisi minuuttia, huutaen koko tämän ajan: ”Jee jee”. (Jokinen, 2003, 100.)

Yleensä raporttien tekijät ja selostajat ovat yli-innokkaita ja yli-isänmaallisia, ja se kuulostaa usein naurettavalta. Siksi olin suunnitellut, että jokainen raportti alkaa ylisanoilla ja hehkutuksella, joka menee aina täysin yli. Tämä kuulosti Anssi Honkasen ja Annikan Takaniemen mielestä hyvältä, joten toteutimme sen jo ensimmäisestä raportista lähtien. Tässäkin asiassa minä olin mennyt hiukan liian pitkälle ensimmäisessä versiossa, ja Anssi ja Annika halusivat minun karsivan ylisanojakin. Yritin saada ylisanoihin hiukan sanaleikkelyä, mikä tosin epäonnistui.

Urheilu on leikkiä ainakin pohjimmiltaan. Sen vuoksi urheiluselostajat saavat vapaammat kädet leikkiä sanoilla ja repäistä vahvoilla kuvailmauksilla. (Anttikoski & Helenius & Korppinen & Penttinen & Röyskö, 1986, 50.)

Mielestäni Stand up -komediassa on käytetty samanlaisia tapoja kuin Vancouver-sketseissä, eli jokin asia tehdään naurettavaksi satiirin, sarkasmin tai parodian keinoin. Tätä kutsutaan kontrolli- ja konfliktihuumoriksi (Toikka & Vento, 2000, 74.) Käytännössä minä yritin siis tehdä naurunalaiseksi suomalaisten selostajien ylitsempuvan Suomi-henkisyyden. Tässä en mielestäni täysin onnistunut, sillä kontrolli- ja konfliktityyppisen huumorin pitäisi paljastaa, ärsyttää, haastaa ja pilkata sekä esittää kritiikkiä, jota Jussi Kepuli ei esittänyt ollenkaan (Toikka & Vento, 2000, 74).

3.4.3 Puhekieli

Gerlanderin (1991, 17) mukaan radiopuheeseen kohdistuvat tiukemmat odotukset kuin tavalliseen puhumiseen. Radiopuheen suurempi sujuvuus ja kieliasun huolellisuus ja rikkeettömyys, mutta myös tuoreus ja vapaus, ovat tärkeitä elementtejä. Perusongelmana radiopuhujilla onkin, miten tehdä lukemisesta ja puhumisesta ei luetun kuuloista mutta virheetöntä, samalla hetkellä luodun ja vapaan kuuloista sekä sujuvaa ja täsmällistä.

Äänitaiteessa kirjoittajan on aina otettava huomioon, että kieli on suullista eli puhuttua (Hirvonen, 2003, 226). Radiossa käsikirjoitukset onkin aina kirjoitettava puhekielellä, ei kirjakielellä. Yksinkertainen syy on se, että sketsi kuulostaa kirjakielellä teennäiseltä ja kirjoitetulta.

Aluksi ongelmia tuotti vahva pohjois-pohjalainen murteeni, koska se korostaa helposti liikaa maalaisuutta. Tulimme yhdessä siihen tulokseen, että murretta ei saanut kokonaan poistaa, koska voihan Jussi Kepuli -olympiareportteri olla Oulun seudulta. Ensimmäisessä käsikirjoituksessa Pohjanmaan murre kuitenkin korostui liikaa. Moni vitsi jäi epäselväksi murteen vuoksi. Muutosta käsikirjoitukseen haettiin poistamalla murre sanoja ja tiivistämällä tekstiä. Yllättävää oli se, että muutos tapahtui aika luonnollisesti, kun aloin tiivistää tekstiäni.

Alussa puhuin paljon itsestäni ja tekstissä korostuivat sanat ”meikäläinen” ja ”mää”. Nämä sanat häiritsivät Takaniemeä ja Honkasta, mutta kun alun itsekeskeisyys poistettiin, myös häiritsevät sanat poistuivat sen myötä. Myös välisanat kuten esimerkiksi ”meleko”, ”nää”, ”meijän” ja ”ku”, poistuivat tiivistyksen myötä. Muutamat sanat, kuten ”jouvuttiin”, ”hyväsä hoijosa” ja ”ilimapiiri” muokattiin puhekieleen sopiviksi ja tekstistä saatiin selkeä. Takaniemi uskoi, että liika murre ei häiritsisi kuuntelijoita.

Kansanmurteet ja kaupunkipuhekielet poikkeavat yleiskielestä muotoasultaan, sävelkulultaan ja jopa sanastoltaan. Tästä huolimatta murteilla on sekä loitontava että lähentävä vaikutus. (Anttikoski ym. 1986, 52.) Mielestäni murteenkäytössä pitää muistaa kultainen keskitie, eli murretta ei saa olla liikaa, mutta ei myöskään liian vähän.

3.4.4 Alatyylin käyttö

Ongelmia tuotti myös alatyylin käyttö. Kuinka paljon voi käyttää sanaa ”paska” eri muodoissa ja onko tämä liian lähellä alapäähuumoria heti ensimmäisessä osassa? Koska radiopuhuja on julkinen kielenkäyttäjä, hänen valintojaan säätelee radiotoiminnan aikana syntynyt normisto. Radiossa kuultavassa kielessä on oltava tietty esikuvallisuus. (Anttikoski ym, 1986, 27.)

Kuuntelijoiden kannanotoista voi havaita, että ihmisistä on epämiellyttävää kuunnella kiroilua, jollei se kuulu heidän omaan puhetapaansa. Kuuntelijat myös pelkäävät, että lapset saattavat kuunnella lähetyksiä ja saada niistä huonoja vaikutteita. (Anttikoski ym, 1986, 59.)

Annika Takaniemi puuttui välittömästi ensimmäisen olympiaraportin kirosanoihin. Minä ja Honkanen kerroimme Takaniemelle, kuinka olimme käyttäneet paskasanan eri muotoja, slangisanoja ja moderneja uudissanoja. Tätä kautta myös Takaniemi hyväksyi käsikirjoituksen. Yleiskielinen puhe sallii varsin suuren vaihtelun sanavalinnoissa, kaikissa puhetilanteissa tyyllisävyjä voi vaihdella sanoilla. Tietoisena tyylikeinona voi myös käyttää slangin ilmauksia tai moderneja uudissanoja. (Anttikoski ym, 1986, 58.)

3.4.5 Ympäristö

Yleensä idea tulee ennen käsikirjoitusta, mutta Anssi Honkaselle tapahtui toisessa raportissa harvinainen tapaus, sillä idea syntyi käsikirjoituksesta. Kun olin kirjoittamassa toista olympiaraporttia, Anssi Honkanen kysyi minulta, paljonko Vancouverissa oli lämpöä tuolla hetkellä. Minulla ei ollut aavistustakaan, mistä Anssi keksi idean Jussi Kepulin sijoittamisesta outoihin paikkoihin. Sijoitimme toisessa raportissa Jussi Kepulin kylpylään, jossa hänellä ei ollut tosiaankaan aavistustakaan Vancouverin lämpötiloista. Ideaa tuki se ajatus, että olympiareportteri Jussi Kepuli oli huono reportteri ja on usein väärässä paikassa. Parasta tässä oli, että radiossa pystyimme sijoittamaan Jussi Kepulin melkein mihin vain, koska siihen riitti pelkkä ääni, joka ohjaa kuulijan ajatukset paikkaan, johon hänet haluamme. Televisiossa olisimme tarvinneet kuvan äänen tueksi. Tässä mielessä radio on jopa kaikkein visuaalisin media. Muokkasimme siis myös äänimaailmaa jokaiseen raporttiin erilaiseksi, jolloin myös kuulijoille saattaisi herätä mielenkiinto siitä, mistä paikasta Jussi Kepuli milläkin kertaa raportoi.

Kun radion rinnalle tuli televisio, oli mahdollista vertailla, mitä kuvan puuttuminen merkitsi radiolle. Pian huomattiin, että tuosta ominaisuudesta oli radiolle paljon hyötyä, sillä radion kuvilla ei ole rajoja. Äänilavasteiden avulla voidaan siirtyä vaikka jättiläisten maailmaan tai vieraalle planeetalle. Televisiota rajoittaa kuvaruutu. (Anttikoski ym, 1986, 23.)

3.4.6 Ajankohtaisuus

Päivittäin jatkuvassa sketsisarjassa, joka liittyy meneillään oleviin olympialaisiin, erittäin tärkeää on ajankohtaisuus. Käsikirjoitukset kirjoitettiin tapahtumien mukaan edellisenä päivänä. Ongelmia tuottivat kellonajat, sillä olympialaiset järjestettiin Vancouverissa. Aikaero oli erittäin suuri ja kohokohdat tapahtuivat Suomen ajassa keskellä yötä. Käytännössä paras lopputulos olisi saatu aikaan siten, että minä olisin valvonut yöt ja kääntänyt unirytmieni pääläelleen, mutta tämä ei ohjelmajohtaja Jani Jääskeläiselle sopinut, koska olin harjoittelija ja työehtosopimuksessani työajakseni oli sovittu klo 9-15. Jääskeläisellä on myös ohjelmajohtajana vastuu

omista työntekijöistään ja tässä tapauksessa myös loppuun palamisen riski olisi ollut liian suuri.

Jouduimme siis hiukan arvaamaan tapahtumia tai puhumaan hieman vanhoista asioista. Myös aamushow'n ajankohta oli ongelma, koska se alkoi klo 6.00 ja lopui klo 10.00. Usein olympialaisten päivän kilpailut olivat siinä vaiheessa vielä käynnissä, eikä lopputulosta vielä tiennyt. Ongelman ratkaisua helpotti kuitenkin se, että kirjoitin epäolennaisista asioista. Näin kykenin välttämään ajan aiheuttamat ongelmat. Kun kirjoittaa epäolennaisista asioista, suurin osa tapahtumista on keksittyjä. Esimerkiksi Peetu Piironen voitti olympialaisissa hopeaa, mutta pilven polttaminen voittojuhlissa on vain Jussi Kepulin omaa spekulatiota.

Ajankohtaisuuteen liittyvät ongelmat olivat suurimpia suomalaisittain tärkeiden lajien kohdalla. Esimerkiksi jääkiekko on laji, josta on pakko kirjoittaa, mutta kun raportti tuli ulos radiosta, peli on vielä käynnissä. Oli siis keksittävä erilainen lähestymistapa, jotta ei tarvinnut puhua esimerkiksi pelin tilanteesta. Näissä raporteissa oli mietittävä, millä tavalla kirjoittaa Suomen jääkiekkomaajoukkueen pelistä, joka on käynnissä sillä hetkellä, kun raportti tulee ulos, vaikka kirjoitin kuitenkin raportin jo edellisenä päivänä.

Raportissa 7 olin eksynyt Ruotsin pukuhuoneeseen ja minun oli totta kai pakko pilkata ruotsalaisia heidän homomaineestaan. Raportissa 10 olin tšekkiläisten kantaravintolassa eikä lopputulos tietenkään ollut kovin hyvä. Näiden tapahtumien, paikkojen ja huumorin avulla pystyin kiertämään aikaongelman. Hienointa tässä oli se, että aamupojat pääsivät kommentoimaan raportejani suorana, joten he pystyivät lisäämään niihin ajankohtaisuutta kommentoimalla esimerkiksi pelin sen hetkistä tilannetta. Näin kuuntelijalle annettiin mielikuva, että puhelu tulee suorana.

3.4.7 Ajankäyttö

Mielestäni fiktion käsikirjoittamisessa ei saisi kiirehtiä. Nyt tilanne oli valitettavasti aivan toinen, koska aikatauluni oli erittäin tiukka. Raporttini tuli joka aamu, eli käsikirjoitus oli yksinkertaisesti kirjoitettava joka aamulle. Aamuisin käsikirjoittamiseen

ja ideointiin varattu aika oli noin kaksi tuntia. Jokaisena aamuna töihin tullessani oli tehtävä tiedonhankintaa olympialaisiin liittyen. Sen jälkeen oli keksittävä hauska lähestymistapa mielenkiintoiseen aiheeseen. Tämän jälkeen äänitin oman tekstin Wave lab -ohjelmaan, jossa myös leikkasin ja mikksasin sketsin. Tähän kului aikaa noin 4–6 tuntia.

Vaikeimpia olivat aamut, joina Vancouverissa ei ollut tapahtunut suomalaisille oikeastaan mitään. Raporteista vaikein oli raportti 11, sillä kyseisenä päivänä Vancouverissa ei tapahtunut juuri mitään, mikä oikeasti olisi kiinnostanut suomalaisia. Tässä vaiheessa oli keksittävä itse mitä kummallisimpia juttuja. Onneksi edellisen päivän raportti oli loppunut siihen, että Jussi Kepuli oli saanut iskun kasvoihinsa ja puhelu oli katkennut. Tämän vuoksi hän oli joutunut sairaalaan. Muutama päivä aiemmin olin lukenut, kuinka Aino-Kaisa Saarinen valitteli joukkueetovereiden kiusaavan häntä ja näin sain hyvän aiheen myös toiseksi viimeiseen raporttiin.

Muutamina päivinä tuli kova kiire raporttien kanssa, koska en yksinkertaisesti keksinyt, mitä aihetta käsittelisin olympialaisista, ja vaikka keksin aiheen, en keksinyt, kuinka sitä lähestyisin huumorimielessä. Kokemuksena käsikirjoittaminen kiireen alla oli erittäin raskas. Valitettavasti monena yönä olympialaisten aikaan yöunet jäivät lyhyeksi, koska päässä pyöri vain ajatus siitä, mitä keksisin seuraavalle päivälle. Pahin skenaariorahan olisi ollut se, että jonakin päivänä raporttia ei olisi tullut.

Olen aina ollut sitä mieltä, että luovuutta ei voi pakottaa, mutta tässä tehtävässä jouduin siihen tilanteeseen, sillä Jussi Kepulin olympiaraportti oli tultava joka päivä. Jos ei ollut käsikirjoitusta, ei ollut myöskään sketsiä. Koko ideoinnista ja käsikirjoituksista vastasin minä. Alussa Honkanen ja Takaniemi tarkistivat tuotokseni, mutta loppuvaiheessa luottamus kasvoi, eikä käsikirjoituksiani enää tarkastettu. Muutamina vaikeina päivinä Honkasen luovuus oli tarpeen, kun olin tehtävässäni umpikujassa. Silloin hän auttoi minua saamaan ideasta kiinni.

Käsikirjoitusten tekeminen perustui suurelta osin tiedonhankintaan. Joka aamu vietin aikaa tietokoneen ääressä selaillen olympiatapahtumia. Ei riittänyt, että löysi mielenkiintoisen aiheen, vaan aiheesta piti myös saada irti huumoria. Tästä esimerkkinä on raportti 3. Siinä olympiareportteri Jussi Kepuli löytää itsensä kirkosta,

koska mäkihyppymaajoukkueen ompelija Helvi on tehnyt itsemurhan. Mielestäni tässä esimerkissä korostuu hyvin se, että minulle ei riittänyt, että löysin hyvän uutisaiheen, vaan se piti myös fiktiivisin keinoin muuttaa humoristiseksi ja lähestymistavan piti myös palvella aamupoikien show'n tyyliä ja kiinnostaa edes hiukan 25–30-vuotiaita naisia. Tiedonhankinnassa käytin Internetiä.

3.4.8 Palaute

Kaupallinen radio on välillä erittäin vastahakoinen tutkimuskohde, vaikka radioiden ohjelmatuotannot ovat lähtökohtaisesti täysin julkista tietoa. Kilpailutilanteessa olevat kanavat suhtautuvat varauksellisesti kaikkiin tutkimushankkeisiin, joissa oman aseman toimintatapoja tai ohjelmasisältöjä kuvataan ja analysoidaan. (Keinonen, Ala-Fossi & Herkman, 2008, 34.)

Olympiaraporttini kuuluvat NRJ:n ohjelmasisältöön ja tämä voi olla yksi syy, minkä takia en ole koskaan saanut käsiini yleisön palautetta raporteista. Todennäköisempi vaihtoehto on kuitenkin, että raporteista ei koskaan tehty tutkimusta, koska kyse oli niin lyhytaikaisesta ohjelman osasta. Radiotuotantoja seurataan nykyään yhä enemmän tuotteiden menestymisen kautta. Radiossa tutkitaan jatkuvasti tarkemmin, miten tuote otetaan vastaan kuulijakunnassa, tehdään arvioita tuotteen elinkaaresta ja kehitetään korvaavia tuotteita koko ajan lisää. (Nukari & Ruohomaa, 1997, 35.) Tuotteiden seuranta kasvaa vuosi vuodelta ja yhä useammin hyvät ideat radiotuotannoissa eivät menesty ja ne lopetetaan.

Palaute aamuohjelman ihmisiltä oli käsikirjoituksen suhteen positiivista mutta vähäistä. Mielestäni työssä onnistumisesta kertoo se, että minulle annettiin loppuvaiheessa oikeastaan täysin vapaat kädet käsikirjoituksen tekemiseen. Aamuohjelman tuottaja Takaniemi ja aamujuontajat Honkanen ja Korppila varmaankin luottivat minun arvostelukykyyne sketsien suhteen, ja sketsit toimivat lopussa mielestäni todella hyvin. Paras kommentti tuli Honkaselta viimeiseen raporttiin liittyen, kun menin kysymään, miten me nyt teemme tämän viimeisen sketsin suhteen. Hän tokaisi minulle: ”Keksi joku räväyttävä loppu, kyllä sä osaat. Me kompataan Renneksen kans.”

Ohjelmajohtaja Jani Jääskeläinen vertaa radioshow'ta kotibileisiin: "Sinä olet kotibileiden järjestäjä, toivota kaikki tervetulleeksi kotiisi, ole viihdyttävä ja ota kaikki vieraat huomioon!" Tämä lause pätee mielestäni myös sketseihin. Sinä olet sketsin tekijä, tee sketsistä viihdyttävä ja ota kaikki kuuntelijat huomioon.

4 HENKILÖHAHMON LUOMINEN

4.1 Lähtökohdat

Kuten monet muutkin tarinat, myös tämä sketsisarja perustui henkilöhaahmoon, joka kannattaa tarinaa sen alusta loppuun asti. Tapahtumien ja juonen avulla henkilön luonne paljastuu kuulijoille, ja sarjamaisessa työssä päästään lisäksi kiinni henkilön kehittymiseen ja muuttumiseen.

Henkilöhaahmon kirjoittaminen on tärkeä osa perustyötä, jonka ympärille kaikki nivoutuu. Olennaisia kysymyksiä henkilöhaahmon luonnissa ovat seuraavat: miten henkilö toimii, miten hänet kuvataan, miten hän puhuu itsestään ja miten muut puhuvat hänestä (Oppimateriaali, 2011).

4.2 Kuuntelijoiden huomioiminen

Kaikelle radiotoiminnalle on ensiarvoisen tärkeää tuntea yleisönsä mahdollisimman hyvin. Yleisölähtöinen radiotoiminta perustuu kuuntelijoiden palvelemiseen, joten heidän odotuksensa ja toiveensa on otettava huomioon. Radiotoiminta tarvitsee yleisönsä hyväksynnän, jolla lunastaa oikeutus olemassaololleen. (Kujala & Lahti & Tamminen, 1998, 235.)

Kullekin radiotoimittajalle oma lähetys on lempilapsi, tärkein asia. Koska kuuntelija on toimittajan asiakas, tulee heihin suhtautua kunnioittavasti. Kuuntelija on usein tyytyväinen siihen, että lähetys etenee jouhevasti. Toimittajilla sen sijaan on kolme vaihetta heidän uransa aikana. Alkuvaiheessa mikrofonin suhtaudutaan kunnioittavasti ja arvokkaasti. Toisessa vaiheessa asennoituminen on rennompaa, lähetystapa muuttuu luontevammaksi. Kolmas, ja vaarallisin vaihe on veljeily, joka voi johtaa siihen, ettei toimittajaa ja hänen tekemäänsä ohjelmaa koeta enää kiinnostavaksi (Freeyourmind, 2005.)

Usein oletetaan myös, että radiota kuunnellaan yksin. Tämä tulee huomioida myös kuuntelijoiden puhuttelemisessa. Sen vuoksi tietyt ilmaisut, kuten arvoisa yleisö,

ovat kiellettyjen listalla. Radiotyö on kuitenkin muuttunut jatkuvasti vapaammaksi, joten kanavasta riippuen erilaisia variaatioita kuuntelijoiden puhuttelemisessa ja heihin suhtautumisessa on runsaasti. (Freeyourmind, 2005.)

Idea lopputyöhön sai alkunsa, kun NRJ:n arki-aamujen juontajat ns. aamupojat Anssi ja Renne halusivat fiktiivisiä raportteja vuoden 2010 Vancouverin talviolympialaisista lähetykseensä. Aamupoikien lähetys on joka arki-aamu klo 6–10 ja studiossa on aamupoikien lisäksi ohjelman tuottaja Annika Takaniemi ja NRJ:n uutisankkuri Elina Otsala. Idea tuntuu yksinkertaiselta, mutta sitä se ei todellakaan ollut. Radio NRJ:n tavoitekuulija on nimittäin noin 25–30-vuotias nainen, eli raporttien piti tavoittaa naiset, mutta myös sopia aamupoikien aamuohjelman tyyliin. Ideaa lähdettiin luomaan aivoriihellä, johon osallistuivat Honkanen, Korppila, Takaniemi ja tämän opinnäytetyön tekijä, työharjoittelija Jussi Huovinen.

Aluksi ajatuksena oli tehdä naisille suunnattua raportointia olympialaisista, mutta ajatus oli vaikea, koska naiset eivät usein ole kiinnostuneita urheilusta. Niinpä meidän oli vaihdettava lähestymistapaa, ja koska aamushow NRJ:llä on erittäin huumoripitoinen, päätimme lähestyä ideaa huumorin kautta. Jotta naistenkin olisi helpompi lähestyä ideaa, päätimme myös, että kyseessä ei ole perinteinen olympiatapahtumiin perustuva raportointi, vaan jotain aivan muuta. Aamuradiolle ajankohtaisuus on aina tärkeää, joten halusimme raporttien kuitenkin liittyvän jollain tavalla olympialaisten ajankohtaisiin tapahtumiin. Syntyi ajatus fiktiivisestä hahmosta, joka olisi olympialaisissa paikan päällä mutta ei yksinkertaisesti osaisi raportoida oikeista asioista ja joutuisi outoihin tilanteisiin Vancouverissa. Koska minun lempinimekseni NRJ:llä oli muotoutunut Kepuli ja nimi muutenkin tuki huumoriajatusta, syntyi NRJ:n olympiareportteri Jussi Kepuli.

Jussi Kepuli ei missään tapauksessa saanut olla liian todellinen hahmo. Kuulijoille piti olla selvää, että hahmo on fiktiivinen ja tapahtumat eivät ole todellisia. Hahmon luomisesta vastasimme minä, Jussi Huovinen sekä Anssi Honkanen.

4.3 Hahmon status

Tuomas Marjamäki (Marjamäki, 2007, 27.) on haastatellut kirjassaan Naurattajat Suomen eturivin koomikoita. Kirjassa Tiina Lymi mainitsee, että suomalainen huumori on lähellä brittiläistä, ja siihen liittyy suurelta osin surkeuden maksimointi. Kun asiat menevät täysin pieleen, se on suomalaisista hauskaa.

Ensimmäisenä piti miettiä hahmon tarkoitus. Miksi tämä henkilö on Vancouverissa olympialaisissa ja mikä on hänen statuksensa? Oli selvää, että hahmo ei voinut olla toimittaja, koska hän epäonnistuu lähes jokaisessa tehtävänannossa ja se olisi ollut NRJ:n toimittajille huonoa mainosta. Harjoittelija vain harjoittelee työtehtäviä. Harjoittelija kuulostaa myös henkilöltä, joka ei välttämättä osaa tehtäviään ja antaa myös sanana kuulijalle kuvan untuvikosta, joka ei tiedä mitä tekee. Tämän vuoksi Jussi Kepulin statukseksi tuli harjoittelija. Se tuki loistavasti sketsin ideaa ja sai aikaan ajatuksen, että häntä voi helposti vähätellä.

Seuraavaksi piti miettiä, minkä takia juuri harjoittelija laitetaan Vancouveriin raportoimaan. Luonteva syy harjoittelijan käyttöön löytyi vallitsevasta taloustilanteesta. Anssi Honkanen mainitsikin radiolähetyksessä, että NRJ:llä ei ollut varaa lähettää kunnan toimittajaa olympialaisiin, joten oli pakko lähettää harjoittelija.

Haasteena tässä harjoittelija-statuksessa ja siinä, että Jussi Kepuli -hahmo epäonnistuu aina, oli se, että kuulija rupeaa herkästi tuntemaan sääliä tätä henkilöä kohtaan. Näin olisi syntynyt hyvää tragediaa, ei komediaa. Aristoteles (Aristoteles, 1998, 32.) liittää runousopissaan säälin ja pelon tragedian piiriin. Jos nämä kaksi johtuvat toisistaan mutta samalla ovat odottamattomia, vaikutus on tehokkain tragediassa.

Jos kuulijat olisivat asettuneet harjoittelijan puolelle, sketsi olisi kuulostanut siltä, että aamupojat Anssi ja Renne olisivat nolanneet harjoittelijaa NRJ:llä ja sehän olisi ollut luonnollisesti huono asia. Olihan tarkoituksena luoda kuulijoille sketsi, jonka avulla he jatkavat arkiaamujen kuuntelemista radio NRJ:llä ja pitävät aamujuontajista vielä enemmän.

4.4 Hahmon ääni

Kuuntelijoiden säälimistunteita hahmoa kohtaan lähdettiin murskaamaan Jussi Kepulin puheäänellä. Äänen täytyi olla tarpeeksi ärsyttävä, jotta ihmiset eivät varmasti samastuisi hahmoon. Myös harjoittelijan luonteen piti olla ärsyttävä. Tässä vaiheessa aloin kokeilla studiossa erilaisia ääniä, joilla voisin puhua. Anssi Honkanen kuunteli tarkkana vieressä. Radiossa monia asioita luodaan kokeilemalla, ja tästä syystä mekin päätimme kokeilla luomisprosessin muotoutumista pelkkien äänitestailujen avulla. Monien radiokanavien ohjelmatekijät ovat itse asiassa sitä mieltä, että kaikkea ei voi mielin määrin harkita, vaan esimerkiksi rakenne syntyy luomisprosessin aikana ikään kuin itsestään (Anttikoski ym, 1986, 28).

Tavallinen ääneni on liian mukava ja helppo kuunneltava kuulijoille, joten tulimme siihen tulokseen, että minun on muutettava ääntäni. Kokeilimme kimeää ääntä, mutta se oli liian teennäinen eikä ääneni ei olisi yksinkertaisesti riittänyt. Oikean äänensävyn löytäminen oli itse asiassa äärettömän vaikeaa. Liian möreä ääni olisi luonut hautajaistunnelman ja maalaismurteella puhuva ääni olisi luonut vaikutelman, että taas helsinkiläinen radio tekee pilaa maalaisista.

Ratkaisun löysimme juopoista. Eräänä päivänä matkustaessani töiden jälkeen metrolla viereeni istahti muutama alkoholisoitunut mies. Aluksi olin harmissani tilanteesta, koska joutuisin kuuntelemaan koko matkan juoppojen höpinöitä ja olisin raivon partaalla, kun pääsin kotiin. Silloin oivalsin: mikään ei ole niin ärsyttävää, kuin rääkyvä juopon ääni. Seuraavana päivänä menin töissä äänityskoppiin ja tein demon rääkyvästä juopolta kuulostavasta olympiareporterista. Tämä ääni ärsytti myös Anssi Honkasta niin paljon, että hän hyväksyi äänen. Näin syntyi ääni olympiareporterille. Äänen muokkaamista käsittelen enemmän äänitystä käsittelevässä kappaleessa.

Kyseistä ilmiötä kutsutaan serendipiteetiksi, mikä tarkoittaa mahdollista sattuman merkitystä luovassa työssä. Tiina Lymille on sattunut samantapainen tilanne kuin minulle, kun hänen piti koulussa esittää jotain hahmoa, jonka oli nähnyt edellisenä iltana. Hän oli nähnyt uimahallissa apaattisesti ympäriinsä suihkuttelevan siivoojan. Seuraavana päivänä Lymi esitti koulussa tätä hahmoa ja ihmiset nauroivat

hänen hahmolleen todella paljon. (Marjamäki, 2007, 29.) Koomikko Martti Suosalolla on myös tapana istuskella kahvilla rullaportaiden alaosassa ja seurata ihmisiä nähdäkseen, onko heissä joitakin piirteitä, joita hän voisi käyttää rooleissansa (Marjamäki, 2007, 58).

Lymin tilanne ei toisaalta ollut sattumaa, koska opettaja oli käskenyt heidän esittämään jotain näkemäänsä hahmoa. Entäs Suosalon tilanne? Oliko minunkaan tapaukseni toisaalta sattumaa, sillä tiedostin kuitenkin koko ajan etsiväni hahmoa radiosketssiin, tällä kertaa se vain löytyy hiukan erikoisesta paikasta. Kyseinen tilanne vaikutti myös hahmon tulevaan luomisprosessiin, koska kerroin kaikille tuotantotiimin jäsenille tarinan siitä, miten hahmon ääni syntyi.

Tässä tapauksessa siis ohjelman sisällön jäsentely tapahtui vaistomaisesti ja voitto vei määrättyyn suuntaan. Toisessa koulukunnassa ollaan sitä mieltä, että jo kaista ohjelmaa tehtäessä lähtökohtana tulee olla näkemys kokonaisuudesta. Ohjelmantekijän pitää tietää, mihin hän pyrkii, ja hänellä pitää olla jatkuva ote rakenteesta. (Anttikoski ym, 1986, 28.)

4.5 Hahmon luonne

Seuraavaksi oli mietittävä juopon olympiareporteriharjoittelija Jussi Kepulin luonne. Luonteen suunnitteluun osallistuimme jälleen minä ja Anssi Honkanen. Tässä vaiheessa avuksi pyydettiin myös Renne Korppila, koska hänen piti myös kommunikoida Jussi Kepulin kanssa sketseissä. Aamun tuottaja Annika Takaniemi tuli myös tässä vaiheessa työstämään hahmoa. Takaniemi oli kuunnellut minun ja Anssi Honkasen työskentelyä sivusta ja oli tullut siihen tulokseen, että pakko mennä avuksi pojille, ettei sketsistä tulisi liian erikoista.

Jo alussa oli selvää, että henkilön tulisi olla ärsyttävä. Vaikeinta oli keksiä, kuinka tuoda se esille. Mietimme, mikä ihmisiä, varsinkin 25–30-vuotiaita ärsyttää. Saamattomuus oli sana, jonka aamuntuottaja Annika Takaniemi toi esille ja siihen me tartuimme. Millä tavalla saamattomuus sitten kuuluisi juopossa olympiareporterisamme? Ajattelimme, että saamattomuus näkyy siten, että ei yksinkertaisesti tee

mitään, mutta olisihan se hiukan tylsä sketsi, jos mitään ei tapahtuisi. Päätimme, että Jussi Kepuli kyllä tekee ja raportoi asioita mutta aina epäolennaisia ja vääriä asioita. Koska olympiareportterimme ääni oli myös viskin madaltama, päätimme myös, että Jussi Kepuli hairahtaa helposti Vancouverin virikkeisiin ja raportointi voi jäädä joskus hiukan toisarvoiseksi asiaksi. Näin syntyi saamaton ja alkoholisoitunut olympiareportteriharjoittelija Jussi Kepuli.

4.6 Vuorovaikutus

Lopuksi oli mietittävä, millainen vuorovaikutus aamupoikien Anssin ja Rennen sekä Jussi Kepulin välillä olisi. Tähän kysymykseen ratkaisu tuli oikeastaan luonnostaan. Minun, Anssin ja Rennen vuorovaikutus oli nimittäin aina ollut tietynlaista kuittailua. Meillä kaikilla oli luonteessa se luontainen kyky vitsailla toisten kustannuksella ja mikä tärkeintä, jokaisella meistä oli kyky ottaa vitsailu vastaan huumorina.

Vuorovaikutussuhteet perustuivat molemminpuoliseen kuittailuun, joka taas loi hahmon sekä Anssin ja Rennen välille tietynlaisen kemian. Samanlaista kemiaa on käytetty radio-ohjelmassa nimeltä Pietarinkadun Oilers go go. Manchesterin yliopiston tutkijan David Collinsonin mukaan tämänkaltainen nokkela huumori on luonteeltaan konfliktista ja jaottelevaa. Nokkeluuksien heittäminen on ikään kuin peliä, jonka tehtävänä on ylläpitää ryhmän yhtenäisyyttä. (Jokinen, 2003, 97.)

5 ÄÄNISUUNNITTELU

5.1 Lähtökohdat

Radion kuuntelijalta vaaditaan suurempaa aktiivisuutta kuin television katsojalta. Televisio tarjoaa valmiit kuvat ja tarkkaan suunnitellut kuvasarjat, kun taas radio antaa pelkkiä vihjeitä, joiden avulla kuulijan pitää muodostaa mielikuvituksessaan kuva tapahtumasta. (Anttikoski ym, 1986, 23.) Siksi äänisuunnittelu on radiossa erittäin tärkeää.

Asia on kerrottava pelkillä äänillä, sillä kuvaa ei ole. Äänimaailma on suunniteltava todella tarkkaan, jotta ihmiset ymmärtävät, mistä on kyse. Toisaalta taas liika alleviivaus on myös asia, joka saattaa ärsyttää kuulijaa. Siitä tulee helposti kuuntelijalle ajatus, että sketsin tekijä pitää häntä tyhmänä. Tähän auttaa ihmisten yhteinen kokemuspiiri.

Yhteinen kokemuspiiri auttaa ohjelmantekijää päättämään, mitä kuulija tietää ilman selityksiä ja mikä on tuttua. Itsestäänselvyydet tuntuvat vastaanottajasta kuulijan aliarvioimiselta. Jos taas ohjelma luottaa liikaa kuulijan käsityskykyyn, ei kuulija välttämättä saa ohjelmaan minkäänlaista otetta. (Anttikoski ym, 1986, 25.)

Ongelmia myös tuottaa se, että osa kuuntelijoista on niin sanottuja harjaantuneita kuulijoita ja osa taas täysin untuvikkoja, jotka avaavat radion vain harvoin. Radio-ohjelmien seuraaminen kysyy kuulijalta tottumusta. Se joka on tottunut kuuntelemaan radiota "näkee" helpommin kuvan kuin tottumaton kuuntelija. Tottuneelle kuulijalle vähäinenkin äänivihje synnyttää oikean mielikuvan. (Anttikoski ym, 24.)

5.2 Äänenkäyttö ja muokkaaminen

Radiotoimittajana työskentelevän kannattaa säännöllisesti nauhoittaa omaa ääntään ja kuunnella omia lähetyksiään. Usein ääni voi olla kimeämpi tai hengästynyt,

eikä tätä itse puhuessaan huomaa. Mikrofonin välineenä on sellainen, että usein on suositeltavaa puhua matalalla äänellä, sillä mikrofonin vahvistaa sitä. Selkeys ja tarpeeksi hidas puhe ovat avaintekijöitä onnistuneessa radiotyöskentelyssä (Korpinen, 2006).

Äänenmuokkauksella pyritään siihen, että luontainen ääni muutetaan muunlaiseksi. Muutos voi olla parantamista, huonontamista tai muuta muokkaamista. Muokkaamalla ääniä saadaan luotua erilaisia mielikuvia ja ääniympäristöjä. Helppoiten ääniä saa muokattua erilaisilla äänenkäsittelyohjelmilla (Korpinen, 2006).

Syitä äänen muokkaamiselle voi olla useita. Oma syyni tässä työssä oli se, että halusin löytää olympialaisissa seikkailevalle henkilölle sopivan ärsyttävän äänen – luoda siis oikeanlaisen mielikuvan. Muita syitä ovat äänitystilän akustiikan korjaus, äänenlaatu on huono, tai esimerkiksi puhevikoja (s-vika) pitää korjata. Syitä ovat näiden lisäksi ei-toivottujen äänien poistaminen ja uusien äänien luominen vanhoja apuna käyttäen. (Korpinen, 2006).

Kerroin jo aikaisemmin kuinka sketsihahmo olympiareportteri Jussi Kepulin ääni syntyi. Radiossa suunnittelu tehdään usein kokeilemalla, niin myös tässä tapauksessa. Itselleni oli aika erikoinen tilanne spiikata kopissa kaikilla eri äänillä juttua samalla, kun Anssi Honkanen kuunteli mikä häntä tyydytti.

Meitä molempia tyydyttävä ääni kuitenkin löydettiin, mutta tuolla äänensävyllä oli todella haastavaa spiikata päivästä toiseen. Kurkkuni oli aika kipeä ja äänikin tahtoi loppua spiikatessa. Jälkeenpäin mietimme Honkasen kanssa, mitä jos olisin saanut flunssan tuotannon aikana. Epäilen, että Jussi Kepulin ääni olisi yllättäen hiukan muuttunut. Seuraavia ohjelmasarjoja suunniteltaessa osaan ottaa äänenkäyttöön liittyvät asiat huomioon ja vastaavilta uhkilta välttään.

5.3 Taustaäänet

Taustaäänet ovat tärkeä osa sketsin kokonaisuutta. Se luo uskottavuutta, sillä vasta luontaisten äänien kautta kuulija uskoo, että kyseessä on asia, joka ainakin teoriassa voisi olla todellista.

Jotta tarina pysyy todenmukaisena ja kiinnostavana, tulee taustaäänien myötäillä tarinan juonta ja tunnelmaa. Taustaäänien ansiosta voidaan luoda yhtenäinen tila. Taustaääniä tehdessä on hyvä pohtia muutamia olennaisia kysymyksiä: saako tausta olla tunnistettava ja kuinka suurelta osin? Valitaanko yksinkertainen vai epämääräinen taustaääni? Millainen tunnelma valittavassa äänessä on? Kuulostaako tausta keinotekoiselta vai luonnolliselta?

Taustaääniä valitessa on olennaista korostaa paikan ja ajan ominaispiirteitä. Kukin kuulija täydentää paikkaa ja aikaa omilla kokemuksillaan. Hyvä äänitausta ei sido kuulijan mielikuvitusta. (Koivumäki, 2006.)

Taustaäänien pohdinta kannattaa aloittaa jo käsikirjoitusvaiheessa. Luulen, että silloin olisimme saaneet paremmat ideat taustaan liittyen jo hyvissä ajoin. Aluksi mietimme monia eri vaihtoehtoja. Teimme tätäkin suunnittelua kokeilun avulla ja lopputuloksena oli, että taustalla olisi hälinää kuten yleensäkin urheiluraporteissa. Hälinä tuo todentuntuisen tunnelman ja kuulija voi helposti tuntea olevansa itse paikalla.

Kuten tuotannoissa yleensä, tässäkin tuotannossa alkuperäinen idea vesittyi täysin ensimmäisen raportin jälkeen. Kaikki alkuperäiset ideat menivät uusiksi, koska keksimme laittaa Jussi Kepulin mitä oudoimpiin paikkoihin raportoimaan. Jos olisimme miettineet miljöötä jo käsikirjoitusvaiheessa, tuotanto olisi helpottunut huomattavasti, eikä tuotannossa olisi tarvinnut tehdä niin paljon muutoksia. Jussi Kepulin sijoittaminen eri ympäristöihin vaati, että äänimaailma muokattiin sopivaksi, esimerkiksi kirkossa urut ja kylpylässä veden ääni.

Paljon keskustelua aiheutti se, onko liian alleviivaavaa, että taustalla soi urkumusiikki ja Jussi Kepuli kertoo olevansa kirkossa. Tuntuuko kuulijasta, että kyllä oivalsin jo, että olet kirkossa. Mitä jos ei kerrotaisi, missä Jussi Kepuli on? Ymmär-

täisikö yleisö? Tiesimme kyllä, että yleisö ymmärtää uruista ja tapahtumasta eli hautajaisista, että ollaan kirkossa. Meidän mielestämme oli silti hauskaa, että Jussi Kepuli toi aina alussa esille, missä hän sillä hetkellä on, koska melkein poikkeuksetta hän oli väärässä paikassa väärään aikaan. Tavallaan hän siis usein itsekin ihmetteli alussa, mihin hän oli sillä kertaa joutunut.

6 TUOTANTO

6.1 Lähtökohdat

Tuotanto prosessina oli aika helppo ja selkeä, koska kaikki asiat oli pitänyt suunnitella ennakkoon. Tuotantoon kuuluivat nauhoitus ja leikkaus. Ajankäyttö oli tässäkin vaiheessa mietittävä erittäin tarkkaan, koska joka päivä oli kuitenkin uusi sketsi tehtävänä. Joskus oli aika turhauttavaa, kun oli saanut mielestään loistavan jutun edellisenä päivänä valmiiksi, oli tehnyt siihen kovan työn ja valmis työ soi radiossa, ja seuraavana päivänä olikin jälleen tyhjä pöytä vastassa. Koko prosessi täytyi tehdä uudelleen täysin erilaisilla ideoilla seuraavana päivänä.

Tämän kaltaisen tuotannon tekeminen on erittäin haastavaa, koska joka päivä joutuu aloittamaan tyhjästä. Totta kai muutamissa kohdissa edellisen päivän raportti antoi jo suunnan seuraavaan raporttiin, mutta kuitenkin kaikki oli tehtävä alusta loppuun uudelleen.

6.2 Äänitys

Äänityksissä käytettiin Wave Lab -äänileikkausohjelmaa. Alussa Anssi Honkanen auttoi minua äänityksissä eli käytännössä tallensi raporttini, kun minä puhuin. Myöhemmin opin kuitenkin itse äänittämään ja spikkaamaan yhtä aikaa. Itsenäisesti työskennellessä ongelmia tuotti äänen tasojen seuraaminen. Kun olin yksin tuotannossa, minun piti joka kerta ensin puhua hiukan ja sitten siirtyä kopista kuuntelemaan, olivatko äänentasot kohdillaan. Totta kai tasoja pystyy nostamaan ja laskemaan Wave Labin avulla, mutta parhaan lopputuloksen saa, kun tekee spiiikin kunnolla. Näin äänen tasot ja laatu pysyvät mahdollisimman samana raportista toiseen.

Olympiareportteri Jussi Kepulin äänen tuottaminen aiheutti myös ongelmia. Alussa ei käynyt mielessäkään, etteikö ääneni kestäisi sellaista äänen tuottamista, mutta myöhemmin huomasin, että ääneni meni vähitellen painuksiin ja minun oli ääret-

tömän vaikea tuottaa samanlaista ääntä koko kahdentoista raportin ajan. Oikeastaan tämä äänen muuttaminen oli niin iso ongelma, että jos tekisin raportit nyt uudelleen, muuttaisin ääntäni pelkästään leikkausohjelman avulla.

Wave Labista löytyy monenlaisia äänenmuunnostyylejä, joilla olisi myös voinut muokata Jussi Kepulin kuulostamaan miltä tahansa. Nieminen, Saarikoski & Suominen (1999, 181) ovatkin sitä mieltä, että nykyään digitalisoitumisen myötä viestimille on auennut mahdollisuus toteuttaa teknisesti se, mihin puhujan on vaikeaa tai epämieliekästä mennä.

Äänityksissä oli myös mietittävä jo etukäteen seuraavaa osiota eli leikkausta. Yleensä pätkät piti saada kokonaisina spiikattua, sillä se helpotti leikkausvaihetta todella paljon. Aluksi minulla oli suuret ongelmat spiikata koko raportti hyvin ja selkeästi. Vähitellen spiikkaukseenkin tuli rutiini ja opin tekemään sen ilman kymmentä uusintaottoa. Loppuvaiheessa raportit jopa tulivat ensimmäisellä kerralla heti oikein. Vaikein spiikkaamisen osa-alue on juuri luettu teksti, ja tämän takia sanoissa sekoamista tapahtui alussa paljon. Myös äänenpainot olivat tärkeitä äänityksissä.

Pahimmat haasteet spiikatessa ovat spiikin alut ja loput. Moni korostaa liikaa alkua tai loppua ja paino on esimerkiksi täysin viimeisellä tavulla. Tämä kuulostaa luetulta ja teennäiseltä, ja se oli myös minun ongelmani. Tarkemmin kuunneltuna monissa olympiaraporteissa paino on aivan liikaa alussa tai lopussa, ja tämän vuoksi se kuulostaa luetulta tai teennäiseltä. Tietysti voi väittää, että se oli tarkoituksenmukaista ja tehokeino, mutta valitettavasti tämä ei pidä paikkaansa. Tämä asia huomattiin vasta myöhemmin. Onneksi kyse on sketsistä ja fiktiivisestä hahmosta, joten kuulijat saattoivat ajatella, että nämä puheongelmat kuuluivat fiktiivisen hahmon omaan puhetapaan.

6.3 Raakaleikkaaminen

Leikkaamiseen vaikutti paljon se, miten hyvin nauhoitus oli onnistunut. Jos nauhoituksissa oli tapahtunut paljon sanoissa sekoamista, leikkaaminen oli vaikeaa. Jos

äänepainot olivat pielessä, leikatessa niitä oli lähes mahdoton korjata. Jos jonkun lauseen aikana tapahtui sekoilua, piti aina aloittaa koko lause alusta, jotta leikkaaminen oli helpompaa. Aluksi yritin leikata lauseiden keskeltä, koska en ollut ymmärtänyt spiikatessa aloittaa pieleen menneitä lauseita alusta. Leikkaaminen olikin alussa todella hankalaa ja työlästä.

Kun spiikkaus parani, myös leikkaaminen helpottui paljon. Siinä oli myös erittäin tärkeää, että lauseiden tai sanojen välit eivät ole liian pitkiä eivätkä liian lyhyitä. Vaikka tämä kuulostaa itsestään selvältä, sitä se ei ole. Jos esimerkiksi leikkaa liian pitkän välin johonkin kohtaan, se voi aiheuttaa koko lauseen merkityksen muuttumisen. Jos taas välit ovat liian lyhyitä, raportti alkaa kuulostaa epäaidolta. Radion ohjelmatyön perusteissa mainitaankin, että yksi tehokas ilmaisukeino on tauko eli hiljaisuus. (Anttikoski ym, 1986, 25.)

Hengitykseen oli myös kiinnitettävä huomiota. Jussi Kepulin puhetyyli oli niin intensiivinen, että olisi kuulostanut aika tökeröltä, jos hän ei olisi missään välissä hengittänyt. Luonteva äänenkäyttö perustuu oikeaan hengitystapaan, ja sitä kyllä voi harjoitella. (Anttikoski ym, 1986, 61.) Minä en ole koskaan harjoitellut äänenkäyttöä, mikä varmasti vaikeutti spiikkaamistani. Epäilen, että myös hengitystavassani oli paljon virheitä. Lisäksi kova kiire vaikutti lopputulokseen.

Alussa Anssi Honkanen käskikin minua vetämään henkeä lopussa mikkiin pariin kertaan. Sen jälkeen leikatessa laitoimme sopivaan paikkaan hengenvedon, jotta raportti kuulostaisi aidolta. Jos kyseessä olisi ollut ammattispiikkaajaa, tällaisia asioita ei olisi tarvinnut miettiä, sillä harjaantunut puhuja osaa käyttää omaa ääntään oikein. Minulle äänen käyttö tuotti kuitenkin ongelmia. Yksi suuri syy tähän oli, että muutin ääntäni ja jouduin keskittymään samaan aikaan puhumiseen ja äänen muuntamiseen.

Ääni on radiopuhujan tärkein työväline. Terve ääni ei ole käheä, samea eikä nariseva. (Anttikoski ym, 1986, 61.) Muutettu ääneni oli itse asiassa käheä, samea ja vielä kaiken lisäksi nariseva. Eli spiikkaajalle aikamoisen ongelmallinen tapa käyttää ääntä.

Niin kiire ei saisi koskaan olla, ettei ehdi levähtää ennen äänityksen alkua, koota ajatuksiaan ja avata ääntä (Anttikoski ym, 1986, 61). Minulla oli valitettavasti aivan liian kiire projektin aikana, jotta olisin ennen äänityksiä ehtinyt koota ajatuksia tai levähtää, saati sitten avata ääntäni.

6.4 Tehosteet

Kujala ym. (1998, 205) uskovat, että kuuntelija tunnistaa tutut taustäänet nopeasti ja niillä hänen ajatuksensa saadaan sijoitetuksi juuri siihen ympäristöön tai tapahtumaan missä sillä hetkellä ollaan. Muokkasimme äänen Wave Lab:in avulla puhelinmaiseksi. Tämä tarkoitti siis käytännössä sitä, että lisäsin taustalle särinää, joka heikentää äänen kuuluvuutta mutta saa aikaan puhelinefektin. Saimme spiikit kuulostamaan puhelimen välityksellä tehdyiltä.

Hauskinta tässä oli se, että aluksi nauhoitukset oli tarkoitus tehdä oikeasti puhelimen välityksellä. Yllättäen ongelma oli, ettei se kuulostanut riittävästi puhelimesta puhumiselta. Aito tapa ei siis kuulostanutkaan tarpeeksi aidolta, vaan efekti kuulosti aidommalta. Tämän takia päädyimme epäaitoon tekotapaan. Pitkät puhelinraportit ovat kuulijalle raskaita kuunneltavia, koska puhelinääni on melko kapeaa ja ohutta. (Anttikoski ym, 1986, 131.)

Taustäänet liitettiin raportteihin jälkikäteen. Taustojen kanssa tarvitsin oikeastaan eniten Anssi Honkasen apua. NRJ:n tausta-arkisto on nimittäin niin laaja, että oikean äänen etsimiseen olisi minulla mennyt päiviä, kun Honkanen taas tiesi suurin piirtein, mistä millainenkin ääni löytyy. Taustojen oli alun perin tarkoitus olla samanlaisia kaikissa raporteissa ennen kuin kun keksimme sijoittaa Jussi Kepulin joka raportissa johonkin outoon raportoimispaikkaan.

Taustoilla kykenimme korostamaan sketsiä ja sen hauskoja elementtejä. Tästä hyviä esimerkkejä ovat melkein kaikki raportit. Taustäänet myös loivat kaikkiin raportteihin jotain omalaatuista. Näin kaikki raportit olivat itsenäisiä ja kuulija ei kyllästynyt raportteihin. Taustan liittäminen tapahtui Wave Lab -äänileikkausohjelmalla. Tärkeää tässä vaiheessa oli huomioida, ettei taustasta

tulisi raportin pääosan esittäjä, eli taustan piti kuulua tarpeeksi hiljaisena. Joissakin raporteissa olisin jälkikäteen ajateltuna jopa nostanut hiukan taustan tasoa, jotta tausta olisi korostunut enemmän. Muun muassa raportissa 6 reggae-musiikki kuuluu mielestäni liian vähän taustalla ottaen huomioon, kuinka suuri osa se on raportin huumoria.

Kujala ym. (1998, 204) myös painottavat, että kuuntelija turtuu nopeasti samaan vauhdikkaaseen äänimaailmaan ja lähetys muuttuu pelkäksi taustaksi. He puhuvat lähetysvirran taustasta, mutta sama pätee myös käsikirjoitettuihin raporteihin. Silti olisin nostanut raportin 6 taustääniä, koska siinä Jussi Kepuli on eksynyt lumilautailija Peetu Piironen hopeamitalijuhliin ja on selkeästi huumeiden vaikutuksen alaisena.

Alkuperäisessä käsikirjoituksessa tuotiin tuo asia esiin myös käyttämällä sanoja pilvi ja pilvessä olo, mutta tässä vaiheessa tuottaja Takaniemi ei hyväksynyt sketsiä. Honkanen kuitenkin piti ideasta ja kertoi, kuinka saisimme hänet hyväksymään sketsin. Asian esille tuominen pelkillä äänillä ja äänensävyillä riitti. Tämä tarkoitti sitä, että minun piti poistaa kaikki huumeisiin liittyvät sanat käsikirjoituksesta. Vastata spikatessa tuotiin esille Jussi Kepulin huumeiden vaikutuksen alaisena olo. Se tuotiin esille hitaalla puheella, turhanpäiväisellä naurulla ja Reggae-musiikilla taustalla. Myöhemmin ymmärsin, että tämä on yksi dramaturgian legendaarisimpia sääntöjä ”show, don't tell” eli asiaa ei tarvinnut kertoa, vaan sen pystyi äänien avulla ”näyttämään”. Jotta asiaa olisi saatu vielä enemmän korostettua, olisi mielestäni taustan reggae-musiikin pitänyt korostaa vielä enemmän. Kujala ym. (1998, 205) korostavat kuitenkin, että tunnelman luomisessa yksikin onnistunut tehoste voi olla parempi kuin tuhat turhaa sanaa.

6.5 Nauhoitus

Tuotannon viimeinen vaihe oli tuotteen siirtäminen Wave Lab -äänileikkausohjelmalta Dalet 5.1:een. Dalet 5.1 on siis lähetysjärjestelmä, jossa kaikki NRJ:n lähetykset pyörivät. Daletilta löytyy myös äänileikkausohjelma, mutta tässä tapauksessa sitä ei voinut käyttää, koska se on niin alkeellinen. Aina alkeel-

lisuus ei radiomaailmassa tarkoita huonoa. Dalet 5.1:ssä on mahdollisimman riisuttu äänileikkausohjelma, jotta radiossa pystyttäisiin mahdollisimman nopeaan leikkaukseen. Tämä on radiossa erittäin tärkeää esimerkiksi, kun kuuntelija soittaa juontajalle, juontajalla on vain noin yhden musiikkikappaleen verran aikaa leikata puhelu valmiiksi ennen kuin se tulee ulos lähetyksessä.

Radiossa puheluita otetaan harvoin vastaan suorana, toisin kuin annetaan ymmärtää. Puhelut vain leikataan siten, että ne kuulostavat suorilta. Dalet 5.1:n editiohjelma on siis niin riisuttu, että olympiaraportteja ei olisi voinut sillä tehdä. Tämän takia lopussa siis nauhoitettiin valmis tuote Wave Lab -äänileikkausohjelmalta Dalet 5.1:lle, jotta se saatiin lähetysvirtaan. Tässä työssä piti olla jälleen tarkkana äänen tasojen kanssa. Jos esimerkiksi äänet olisivat menneet liian suurelle, äänet olisivat rätisseet, kun taas luonnollisesti liian pienellä ne eivät olisi kuuluneet.

7 SKETSITUOTANNON HAASTEET

Lopuksi teen yhteenvedon radioon tehtävän sketsituotannon haasteista, jotka koin tuotantoprosessin aikana.

7.1 Aikatauluhaasteet

Tässä tuotannossa suuria vaikeuksia tuotti ajankäyttö. Ajan kanssa joutui kamppailemaan päivästä toiseen ja ajasta ei yksinkertaisesti pystynyt joustamaan yhtään. Tämä tuotti vaikeuksia kaikkiin tuotantovaiheisiin, mutta ennen kaikkea käsikirjoitusvaiheeseen.

Ajankäytössä korostui legendaarinen lause ”Kill your darlings”. Päivittäin joutui luopumaan loistavista ajatuksista pelkästään ajan puutteen vuoksi ja liika asioiden viimeisteleminen ei olisi onnistunut. Jos jokin hyväkin ajatus ei sopinut rakenteseen, se oli unohdettava ja mentävä eteenpäin.

7.2 Käsikirjoittamisen haasteet

Sketsien pitäminen riittävän lyhyinä oli yllättävän vaikeaa. Outoa oli huomata, että vaikka monena päivänä tuntui, että pää on täynnä tyhjää eikä millään keksinyt mistä tuon päivän sketsin kirjoittaisi, silti loppujen lopuksi keksi aina jotain. Ja kun oli saanut hyvän idean, sketsistä tuli aina liian pitkä ja jouduin lyhentämään sitä.

Paperilla katsottuna oli hankala arvioida, kuinka pitkä valmiista sketsistä tulisi ja minun piti lukea käsikirjoituksia uudelleen ja uudelleen säädelläkseni pituutta oikeaksi. Kaksitoistaosaisen sketsisarjan tekemisessä ei ehtinyt syntyä rutiinia siitä, miten kirjoittaa valmiiksi mitassaan olevia sketsejä.

Toinen käsikirjoittamisen haaste liittyi hahmon luomiseen ja sen luonteeseen. Kuinka luoda hahmo, joka miellyttää, ärsyttää ja naurattaa kuulijaa? Ennakkosuunnitteluun käytetty aika oli tämän projektin pelastus. Aloimme jo hyvissä ajoin

ennen olympialaisia miettiä hahmoa, saimme luotua hahmon ajoissa ja kykenimme myös suunnittelemaan tarkkaan, miltä hahmo kuulostaa ja mitä kautta hahmo asioita käsittelee.

Hahmon luomisessa luotimme täysin luovuuteen ja intuitioon. Emme miettineet, missä järjestyksessä mikäkin asia pitäisi kehittää. Tässä tapauksessa tapa toimi, vaikkakin jälkeenpäin ajateltuna olisi varmasti pitänyt miettiä hiukan tarkemmin, mistä lähteä liikkeelle.

7.3 Kohderyhmä

Kuinka tehdä sketsi joka miellyttää 25–30-vuotiaita naisia? Oikeastaan tämä ongelma oli ratkaistava joustamalla. Kohderyhmä ja aihe (olympialaiset) eivät vain yksinkertaisesti olleet erityisen hyviä yhdessä, koska urheilu harvoin kiinnostaa naisia. Niinpä ajattelin kohderyhmänä lähinnä vain ikäryhmää.

Näyttelijä Petteri Summanen onkin sitä mieltä, että jos ruvetaan tekemään komediaa jollekin tietylle kohderyhmälle, se harvoin toimii (Marjamäki, 2007, 29). Olen täysin samaa mieltä Summasen kanssa. Tässä projektissa kohderyhmän miettiminen aiheutti, vain ylimääräisiä paineita minulle, vaikkakin jälkeenpäin ajateltuna olisi varmasti pitänyt miettiä hiukan tarkemmin, mistä lähteä liikkeelle.

7.4 Äänimaailma

Alunperin ajatuksena oli laittaa taustalle aina hälinää, kuten kaikissa urheilutapah- tumissa. Tämä ajatus vaihdettiin, kun päätimme sijoittaa Jussi Kepulin mitä oudompiin paikkoihin. Tämä oli hyvä idea ja se teki käytännössä jokaisesta sketsistä yksilöllisen.

Idea loi myös ongelman, sillä joka päivä piti etsiä uusi taustaaäni ja se vei paljon aikaa. Tämä kuitenkin loi sketsiin niin paljon lisää elävyyttä, että päätimme sen toteuttaa.

8 LOPPUSANAT

NRJ:n olympiareportteri Jussi Kepuli oli vaativa ja laaja projekti. Radioalalla ei mielellään oteta suuria riskejä, ja etenkin uusien hahmojen luominen on erittäin haastavaa. Anttikoski ym. (1986, 22) sanovatkin, että melkein kaikkia uudistuksia arvostellaan, koska ne usein rikkovat totutun kuuntelurytmin tai kuulijan käsityksen radio-ohjelman sopivuusnormeista.

Tuotannon erikoisuus korostuu myös siinä, että minä (idean rakentaja) olin pelkkä harjoittelija NRJ:llä, ja yleensä harjoittelijat vain tiskaavat ja miksaavat. NRJ:n Anssin ja Rennen juontama aamuohjelma on myös NRJ:n ylivoimaisesti tärkein ohjelmablokki ja siihen panostetaan eniten. Kaikissa muissa blokeissa käytännössä mainostetaan tulevaa aamushow'ta. Radiogaala eli Suomen tärkein radioalan palkintojenjako järjestettiin viime vuonna 12.11.2010. Paras radio-ohjelma -kategoriassa NRJ:n aamupojat Anssi ja Renne voittivat. Voittajan valitsivat kuulijat, joten se tarkoittaa, että olen tehnyt sketsini Suomen suosituimpaan radio-ohjelmaan.

Tuotanto opetti minulle erittäin paljon. Se mitä opin radiomaailmasta, radio-ohjelman teosta, käsikirjoittamisesta, leikkaamisesta, miksaamisesta, spiiikkaamisesta ei ole mitään verrattuna siihen, kuinka paljon paineensietokykyni parantui. Radiossa työskentelevälle paineensietokyky on yksi tärkeimmistä ominaisuuksista, koska ohjelmat tehdään yleensä suorana ja radiomaailma on erittäin hektinen. Tämä projekti myös auttoi minua tulevissa juontotehtävissä radio NRJ:llä, sillä olin jo käytännössä kokenut kovaa painetta ja kiirettä.

Onnistuin projektissani mielestäni hyvin olosuhteisiin nähden. Tällä tarkoitan sitä, että projekti oli erittäin vaativa varsinkin sillä määrällä kokemusta, joka minulla tuolloin oli. Olin ollut noin kaksi kuukautta harjoittelussa NRJ:llä. Sain projektista erittäin paljon positiivista palautetta ja yhteistyö aamutiimin kanssa toimi loistavasti. Anssi Honkasen tuki ja kannustus oli erittäin rakentavaa, ja se vei myös sketsejä koko ajan parempaan suuntaan. Oli hienoa huomata, että sitä mukaa kun oma

itseluottamukseni parani, myös sketsien laatu parani. Projektia tehdessä on hermostuttu, riehuttu, hymyilty, naurettu ja vuodatettu kyyneleitä sekä hikipisaroita.

LÄHTEET

- Aaltonen, J. 1993. Käsikirjottaminen on helppoa. [verkkosivu]. [Viitattu 11.8.2015]. Saatavilla: http://elokuvantaju.uiah.fi/oppimateriaali/kasikirjoitus/artikkelit/aaltonen_johdanto.jsp
- Azam 2009. Luettu 16.8.2009 [verkkosivu] [Viitattu 12.8.2015]. Saatavana: <http://faisalazam.com/blog/2009/08/16/the-art-of-editing-comedy/>
- Anttikoski, M., Helenius, J., Korpinen, P., Penttinen, K & Röyskö, A. 1986. Radion ja television ohjelmityön perusteet. Espoo: Amer-yhtymä Oy Weilin+Göös kirjapaino
- Aristoteles. 1998. Aristoteles runousoppi. Helsinki: Otava
- Freemurind. 2005. Vinkit radiotyöhön. [verkkosivu]. Ylex.[Viitattu 13.8.2015]. Saatavilla: http://www.freemurind.fi/jutut/2005/ylex_kati_mikkonen_vinkit_radiotyohon_021105.php
- Gerlander, M. 1991. Sopimaton kieli yleisradion valtakunnallisissa radio-ohjelmissa. Helsinki: Hakapaino Oy.
- Jokinen, A. 2003. Yhdestä puusta. Maskulaarisuuksien rakentuminen populaarikulttuureissa. Tampere: Juvenes Print-Tampereen yliopistopaino Oy
- Järvelä, H., Keinänen, A., Nuutinen, P. & Savolainen, E. Huumori opettajan työvälineenä. [verkkosivu]. [viitattu 14.8.2015]. Saatavilla: <http://sokl.uef.fi/verkkojulkaisut/opehumori/>
- Kansallinen audiovisuaalinen instituutti. [verkkosivu]. [Viitattu 12.8.2015]. Saatavilla: <http://elokuvapolku.kavi.fi/fi/elokuvapolku/alakoulu/draaman-kaari-alkukeskikohta-loppu>
- Koivumäki, A. 2006. Äänipää: Elokuvaäänien jälkikäsitteily. [verkkosivusto]. [Viitattu 14.8.2015]. Saatavilla: http://www.aanipaa.tamk.fi/eloku_3.htm
- Korpinen, P. 2006. Äänipää: Äänen muokkaus. [verkkosivusto]. [Viitattu 14.8.2015]. Saatavilla: http://www.aanipaa.tamk.fi/muokka_1.htm
- Kujala, T., Lahti, J & Tamminen, H. 1998. Radiotyön Perusteet, Johdatus suoran lähetyksen tekemiseen. Tampere: Gaudeamus.
- Marjamäki, T. 2007. Naurattajat Suomalaisen komiikan tekijät 2007-1907. Helsinki: Edita Publishing Oy

Nieminen, H., Saarikoski, P & Suominen, J. 1999. Uusi media ja arkielämä. Turku: Gummerrus

Nukari, M. & Ruohomaa, E. 1997. Uusi vanha radio. Porvoo: WSOY

Oppimateriaali. Käsikirjoittamisen käsitteitä ja tehtäviä. 2011. [verkkosivu]. [Viitattu 10.8.2015]. Saatavilla: <http://oppimateriaali.wikidot.com/henkiloet>

Peda.net. Huumorin lajit. 2014. Joensuu. [verkkosivu]. [viitattu 12.8.2015]. Saatavilla: <https://peda.net/joensuu/lukiot/yhteiskoulunlukio/oppiaineet2/jk/kerttu/%C3%A4i-4/nimet%C3%B6n-84ff/huumorin-lajit>

Peltari, T. 2003. Ohjelmatyypit.[verkkosivu]. Ylex. [Viitattu 13.8.2015]. Saatavilla: <http://www.freeyourmind.fi/info/radiotyohjelmatyypit2502.php>

Spiikki.com. [verkkosivu]. [Viitattu 13.8.2015]. Saatavana: <http://www.spiikki.com/spiikkaus.htm>

Toikka, M. & Vento, M. 2000. Ala naurattaa Stand up -komedian käsikirja. Helsinki: Like

Äänipää, TAMK. 2002. Ohjelmamanuaaleja. [verkkosivu]. [Viitattu 13.8.2015] Saatavana: <http://www.aanipaa.tamk.fi/manuals/WaveLab3.pdf>